Eduskunnan tarkastusvaliokunta – taustamateriaali

K 19/2023 vp Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2023

21.2.2024

DigiFinland Oy
Mirva Antila
Toimitusjohtaja

Sisältö

- DigiFinland Oy – yhtiöstä ja sen palveluista
- Vaikuttavuudesta ja luotettavuudesta
  - Lääkinnällisestä laitteesta (Omaolo) saatu jo tietoa vaikuttavuudesta
  - Vastuullisesti tuotettujen digitaalisten palvelujen avulla kasvatetaan hiilikädenjälkeä
  - Lääkinnällinen laite (ohjelmisto)
- Digitaalisuuden edistämisen tunnistettuja esteistä
- DigiFinland tarjoaa vastauksia hallitusohjelman mukaisiin tavoitteisiin

DigiFinlandin visio, missio ja arvot

DigiFinlandin visio

DigiFinlandin visiona on sujuva ja yhdenvertainen Suomi. Visiossa katsotaan 2020-luvun loppupuolelle, jolloin yhtiö on omalla toiminnallaan vaikuttanut siihen, että Suomessa asuvat ihmiset saavat laadukkaita palveluita riippumatta heidän asuinpaikastaan tai sosioekonomisesta asemastaan. Palvelut ovat ihmiskeskeisiä ja ne tavoittavat ihmiset oikea-aikaisesti ja oikealla tavalla mitoitettuna ja arvioituina. DigiFinland varmistaa tämän tarjoamalla työkaluja palveluiden tuottamista varten.

DigiFinlandin missio

DigiFinlandin missiona on toteuttaa kansallisia, yhdenvertaisia, haluttuja ja vaikuttavia ratkaisuja, jotka mahdollistavat digitalisaation toteutumista julkisella sektorilla.

Mission mukaisesti DigiFinland rakentaa ja levittää kansallisia ratkaisuja, jotka syntyvät läheisessä yhteistyössä niitä tarvitsevien käyttäjäorganisaatioiden kanssa omistaja-asiakkaiden strategisen ohjauksen mukaisesti. Yhteistyössä on mukana laaja ekosysteemi, joka sisältää mm. asiantuntijoita yksityiseltä ja julkiselta sektorilta sekä erilaisista yhteisöistä.

Ratkaisujen aihiot löytyvät joko rajoitetulla alueella jo käytössä olevista ratkaisuista tai kokonaan uusista ideoista. Palveluiden, ratkaisujen tai konseptien tulee olla helppokäyttöisiä ja haluttuja, jotta suunnitellut vaikutukset toteutuvat. Samanaikaisesti ratkaisujen tulee tukea hallitusohjelman ja substanssiministeriöiden sekä hyvinvointialueiden tavoitteita kuten kustannussäästöjä, ennaltaehkäisyä, tarpeenmukaisuutta, vaikuttavuutta ja palvelujen laadun paranemista.

Arvot ohjaavat toimintaa

DigiFinlandin arvot on luotu yhdessä koko henkilöstön ja yhtiön hallituksen kanssa tiiviissä yhteistyössä. Yhtiön arvot ovat:

- **Toimimme asiakaslähtöisesti**
- **Osoitamme kunnioitusta ja luotettavuutta kaikessa tekemisessämme**
- **Etenemme rohkeasti ja ketterästi saavuttaen tuloksia**

Arvojen kulmakivenä on kunnioitus ja luotettavuus. Nämä arvot johtavat yhtiön toimintaa niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Kuunteleminen, kuulluksi tuleminen ja yhteiselle ymmärrykselle rakentaminen ovat keskeisiä ja näkyviä elementtejä. Asiakaslähtöisyys arvona on äärimmäisen keskeinen, sillä yhtiö toimii ainutlaatuisen omistajajoukkonsa tavoitteiden toteuttajana.

Yhtiössä toimitaan rohkeasti ja ketterästi tuloksia saavuttaen. Tämä arvo pitää sisällään sen, että toiminta on uudistushenkistä ja toimintaympäristöä sekä ekosysteemiä tarkasti seuraava siten, että vaikuttavuus kuitenkin ohjaa toimintaa. Tämä tarkoittaa toimintaympäristön jatkuvaa seuraamista tulosten saavuttamiseksi ja tarvittaessa myös rohkeita interventioita. DigiFinlandilaisia yhdistää halu oppia uutta ja toimia tienraivaajina sekä suunnannäyttäjinä digikentällä. Yhtiön toimisto sijaitsee Helsingin Kalliossa, mutta henkilöstö työskentelee monipaikkaisesti ja joustavasti ympäri Suomen. DigiFinland syntyi 1.2.2020, kun vuonna 2017 perustetut valtion erityistehtäväyhtiöt SoteDigi Oy ja Vimana Oy yhdistyivät. Yhtiö aloitti toimintansa DigiFinland-nimellä lokakuussa 2020.

DigiFinland kehittää, tuottaa ja ylläpitää julkisen hallinnon digitalisaatiota edistäviä ja tukevia asiakaslähtöisiä palveluita, ratkaisuja sekä asiantuntijapalveluita vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi.

Tavoitteenamme

- Nähdä systeemiset haasteet, joihin digitaaliset palvelut, konseptit, tietojen yhdistäminen ja hyödyntäminen toisivat ratkaisun.
- Löytää kansallisesta kokonaisuudesta solmukohtia ja liittää yhteen toimijoita ja toiminallisuuksia sekä rakentaa niistä toimiva kokonaisuus yhteistyössä ministeriöiden ja hyvinvointialueiden toimijoiden kanssa.

Ydintoiminnot

Digitaaliset palvelut

Ratkaisu-palvelut ja palvelu-konseptit

Kehittäminen ja kokeilut

Yhteiset toiminnot

”DigiFinlandin liiketoiminta koostuu digitaalisista palveluista ja ratkaisupalveluista sekä konsepteista, joita molempia kehitetään ja tuotetaan asiakaslähtöisesti yhteisillä menetelmillä ja toiminnoilla”

”Digitaaliset palvelut ovat jatkuvia palveluita, kuten esimerkiksi Omaolo ja Omasuuntima”

”Ratkaisupalveluissa toteutetaan hankkeita ja projekteja sekä palvelukonsepteja digitaalisuuden edistämiseksi

DigiFinlandin digitaalinen palveluportfolio

Toimintaa tehostamassa

- Tietojohtajan käyttötapaukset
- Sähköinen arkistointi: tiedon käytettävyys
- Omasuuntima

Mahdolllistavia kyvykkyyksiä

- Ammattilaisten käyttöliittymät
- Analytiikka.,
- integraatiot ja apit

Muita mahdollisuuksia

- Digiturva
- Digikompassin elämäntapahtuma lähtöisyys
- Tekoäly
- Ikäteknologiahanke
- Tietojohtaminen (sotetarve, hytetieto ja analytiikka, asiakaspalaute)

Hyvinvointia tuovat ja oikealle hoitopolulle ohjaavat palvelut

Palvelut tiedon haussa, palveluun hakeutumisessa ja palvelutarpeen arvioinnissa:

- **Omaolo** on sosiaali-, terveyden- ja suun terveydenhuollon sähköinen palvelu- ja asiointikanava, joka tukee oma- ja itsehoitoa, sekä ohjaa tarvittaessa tarkoituksenmukaisen avun piiriin.
- **Päivystysapu 116117** on ympärivuorokautinen kiireellisiin terveysongelmiin kohdennettu palvelu. Se palvelee äkillisissä terveysongelmissa, jotka eivät ole hätätilanteita, erityisesti päivystysaikana. Asukkaita ohjeistetaan soittamaan numeroon 116117 ennen päivystyspoliklinikalle hakeutumista.
- **Hoidonperusteet.fi** on kiireellisen hoidon perusteiden ohjekirjasto verkossa. Palvelu mahdollistaa laadukkaan, kansallisesti yhdenvertaisen ja tutkittuun tietoon pohjautuvan kiireellisen hoidon tarpeen arvioinnin ja se on tarkoitettu vain terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön.
- **Sähköinen perhekeskus** on asiointikanava hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin perhekeskustoiminnalle. Palvelu kokoaa kokonaisuuteen liittyvän hajanaisen tiedon yhteen ja tarjoaa asukkaille luotettavaa tietoa ja tukea ajasta ja paikasta riippumatta. Lisäksi palvelu ohjaa alueellisiin ja kunnallisiin palveluihin.

Digitaaliset palvelut

Palvelupolulle ohjaavat palvelut ja asukkaiden omatoimisuutta tukevat tai hoitoa sujuvoittavat palvelut:

- **Omavire** on asukkaalle ja ammattilaiselle yhteinen digitaalinen palvelu työ- ja toimintakyvyn itsearviointiin. Työ- ja toimintakyvyn itsearviointi sisältää muun muassa alkukartoituksen, erilaisia testejä ja tehtäviä, ohjausta, neuvontaa sekä mahdollisuuden tiedonvälitykseen ja oman tilanteen edistämiseen asukkaan ja ammattilaisen välillä.
- **Tarmoa** on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alusta, jota kehitetään osana Suomen kestävän kasvun ohjelmaa (RRP), jota rahoitetaan Euroopan Unionin Next Generation EU -elpymisvälineestä. Tarmoa tuo kootusti yhteen monialaiset hyvinvointia edistävät palvelut ja toiminnan asukkaiden ja ammattilaisten löydettäviksi. Asukkaalle palvelun käyttö on mahdollista joko itsenäisesti tai ammattilaisen tukemana. Ammattilaiselle Tarmoa tuo tukea ja uudenlaisen työkalun asiakas- ja palveluohjaukseen. Palvelun tarkoituksena on edistää väestön hyvinvointia, ennaltaehkäistä sairauksia sekä vähentää sote-palveluiden tarvetta.
- **Omasuuntima** on sosiaali- ja terveydenhuollon digipalvelu asiakkuuksien segmentointiin. Omasuuntima-palvelun käyttöönotto on mahdollista hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS:ssa. Omasuuntima ohjaa asiakasta ja ammattilaista valitsemaan asiakkaalle sopivimman polun palveluineen.

Visiona vahva kumppanoituminen, integroitavuus

Terveysportfolion visio

Integroiva lisälaite

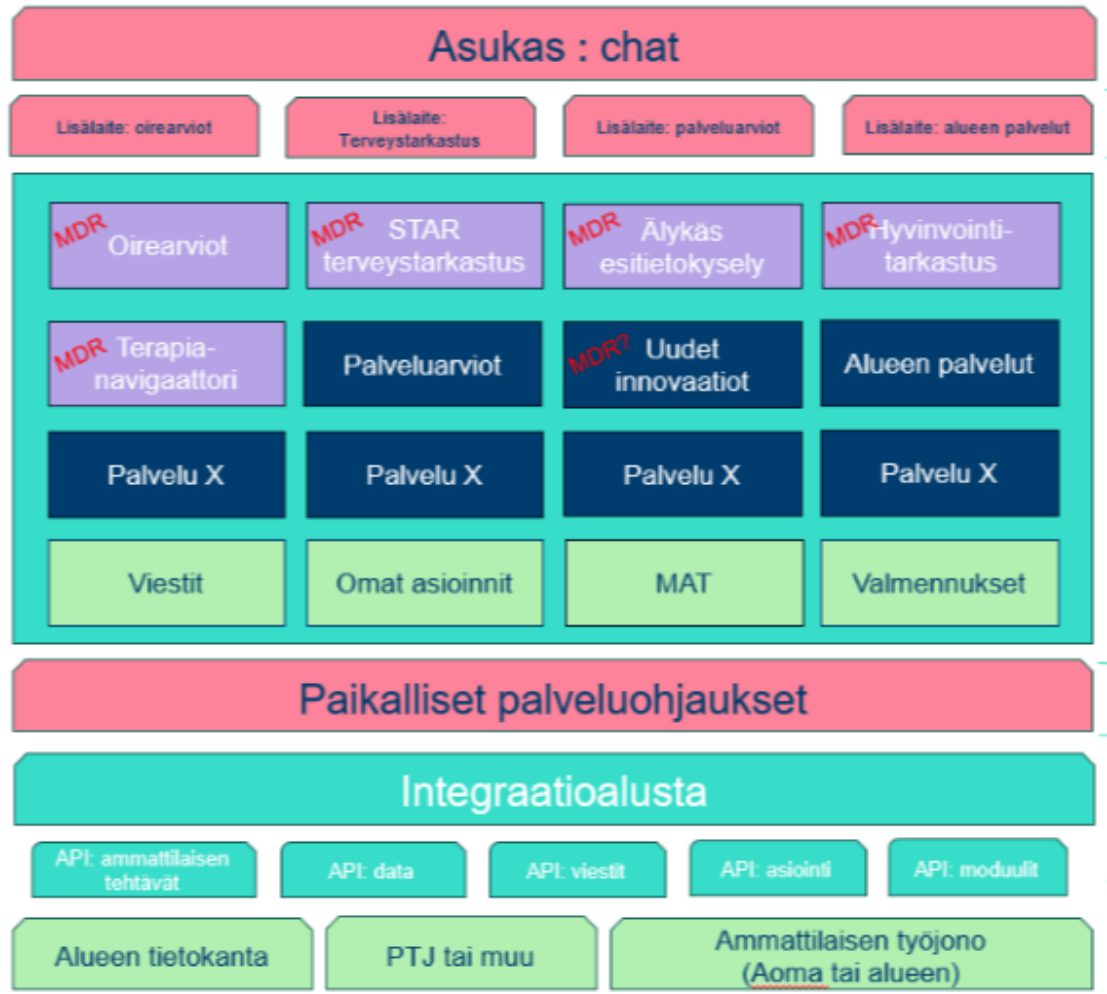
Integroiva lisälaite toimii asukkaan käyttöliittymänä ja hakee asukkaan tarpeiden mukaiset moduulit sekä esittää niissä kysyttävät kysymykset, yhteenvedon ja paikalliset ohjaukset. Lisälaite ohjaa asukkaan palvelupolulla seuraavaan vaiheeseen eli lähettämään asioinnin ammattilaiselle (asynkroninen viestintä), suoraan ajanvaraukseen tai etävastaanotolle (synkroninen viestintä). Lisälaite tarjoaa riskimitigaationa aina pääsyn myös suoraan alustan valikkoon, josta voi valita sopivan palvelun.

Alusta

- Palveluvalikko
- Viestit
- Tallennetut asioinnit (vihreät komponentit)

Rajapinnat

Integraatioalusta tarjoaa turvalliset rajapinnat tietojen siirtoon alustalta alueen järjestelmiin. Periaatteena, että kaikki tiedot on siirrettävissä alueen järjestelmiin ja tieto liikkuu myös alueen järjestelmistä alustalle.

Lisälaitteet

Moduulikohtaisesti kehitetyt lisälaitteet (AI) varmistavat, että tekoälyn kehitys ja ylläpito on sujuvaa ja ketterää. Lisälaitteista tunnistetaan erikseen MDR ja non-MDR-lisälaitteet.

Alueelle räätälöitävä frontti (pääkäyttäjä)

Tiedämme, miten digitaalisten palveluiden vaikuttavuus syntyy

Omaolon vaikuttavuusselvitys toi esille säästöpotentiaalin

- Ensilinjan asiakasohjaus, jossa tehdään päätös hoitoon pääsystä, on tärkeä osa terveydenhuollon resurssien hallintaa ja sillä voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia asiakkaan terveyteen sekä terveydenhuollon resurssien käyttöön.
- Digipalveluiden käytön kasvaessa vaatimus palveluiden vaikuttavuuden todentamisesta nousee esiin yhä vahvempana. Aiheesta on laadittu useita selvityksiä, viimeisimpänä syksyllä 2023 julkaistu Valtioneuvoston tekemä selvitys, jossa todettiin digitaalisten palveluiden vaikuttavuuteen kohdistuvan kiinnostuksen todettiin olevan suurta, mutta saavutettujen hyötyjen todentamisen ja arvioinnin olevan vielä alkutekijöissään.
- Omaolon loppuvuodesta 2023 julkistettu vaikuttavuusselvitys on ainutlaatuinen katsaus digitaalisen palvelun vaikuttavuuteen perusterveydenhuollon asiakasohjauksessa. Selvityksen perusteella digitaalinen palvelu:
  - **Säästää merkittävästi työaikaa** terveydenhuollon henkilöstön osalta
  - Tuo **merkittäviä rahallisia säästöjä**, jos hoitoprosessi pystytään digitalisoimaan eheäksi kokonaisuudeksi integraatioiden ja sujuvien hoitopolkujen avulla
  - Tuo **tyytyväiset käyttäjät**, kun avun saa yksikertaisissa ongelmissa ilman jonotusta puhelimeen tai vastaanotolle
- Digitaalinen palvelu ei kuitenkaan itsessään tuo vaikuttavuutta, vaan **vaatii rohkeita uudistuksia terveydenhuollon alueellisiin prosesseihin** – on uskallettava uudistaa myös niitä - vaatii suuren laajamittaisen ajatustavan muutoksen
- Omaolon vaikuttavuusselvitys toteutettiin yhteistyössä Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen hyvinvointialueiden sekä DigiFinland Oy:n ja Nordic Healthcare Groupin kanssa.

DigiFinland on lääkinnällisen laitteen valmistaja

- EU-asetus lääkinnällistä laitteista (MDR EU 2017/745) on laadittu varmistamaan, että Euroopan markkinoille tuodut lääkinnälliset laitteet, mukaan lukien potilaiden hoidossa käytettävät algoritmit, ohjelmistot ja tietojärjestelmät ovat turvallisia ja tehokkaita. Tämä tarkoittaa entistä tiukempia vaatimuksia laitteiden suunnittelulle, valmistukselle, käytölle ja jäljitettävyydelle. Asetuksen tuomia etuja on lisääntynyt luottamus EU:n markkinoilla olevia ja EU:ssa valmistettavia lääkinnällisiä laitteita kohtaan.
- Sääntelyn tarkoituksena on tukea myös kilpailukykyistä markkinaa ja edistää eurooppalaisten innovaatioiden syntyä. Tämä tarkoittaa sitä, että sääntelyn ja sen tulkintojen on sekä tuettava reilun kilpailun syntymistä että estettävä sääntöjen vastaisesti toimivien yritysten mahdollisuudet tuoda markkinoille potilaiden hoidossa käytettäviä tuotteita.
- Lääkinnällisten laitteiden asetuksen toteuttaminen lisää lääkinnällisten laitteiden kehittämiseen kuluvaa aikaa sekä sääntelyn noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia.
- On tärkeää, että ostajat miettivät uuden teknologian hankkimisesta ja käyttöönotosta aiheutuvien kustannusten lisäksi teknologian käytön turvallisuutta, vaikuttavuutta ja skaalautuvuutta myös muihin tarpeisiin.
- DigiFinlandin valmistama **Omaolo-verkkopalvelu on MDR-vaatimusten mukainen CE-merkitty lääkinnällinen laite.** Omaololle myönnettiin EU-asetuksen 2017/745 (MDR) vaatimusten mukainen CE-sertifikaatti toukokuussa 2022. Omaoloa käyttäville asukkaille ja terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille merkintä viestii erityisen hyvästä laadusta sekä turvallisuudesta sekä niiden dokumentoinnista. DigiFinland vastaa palvelun kehittämisestä ja levittämisestä kansallisesti.
- https://digifinland.fi/laakinnallisten-laitteiden-asetus-vahvistaa-luottamusta-ja-potilasturvallisuutta-eu-asetuksen-siirtymaajat-velvoittavat-valmistajia-jo-tana-kevaana/

Palveluiden hiilikädenjälkilaskenta toi esille positiivisia ilmastovaikutuksia

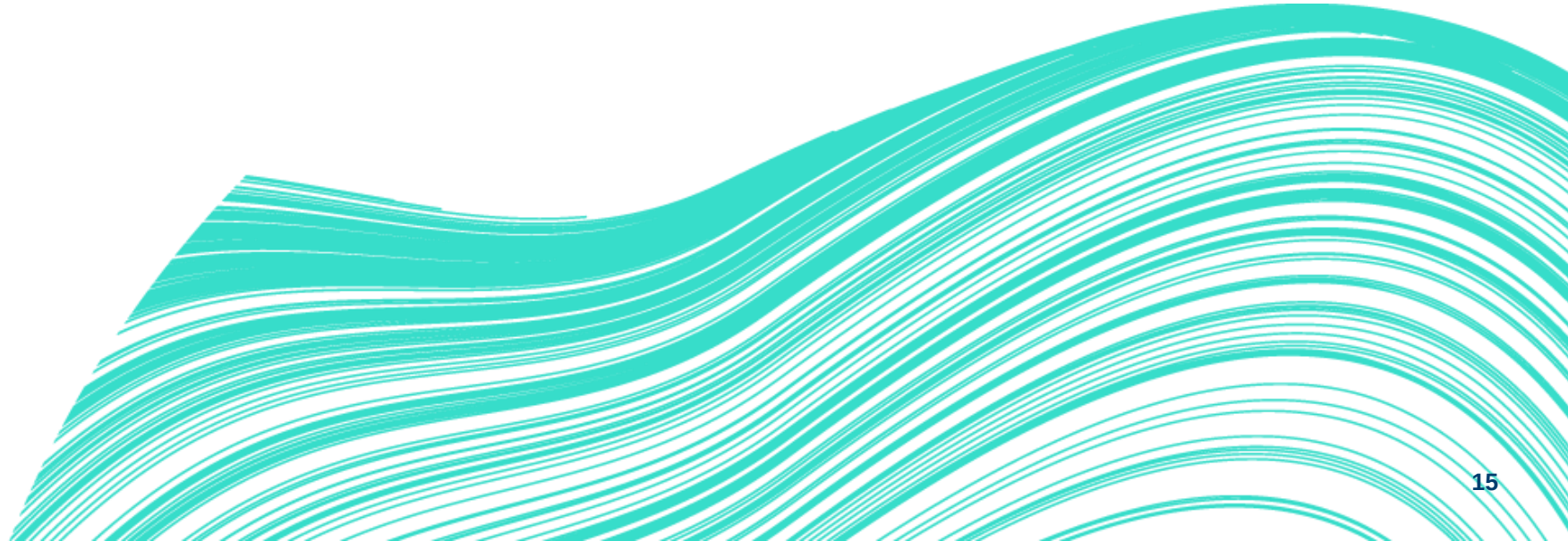
Omaolon ja Päivystysapu 116117:n hiilikädenjälki selvitettiin vuoden 2023 osalta. Vaikka tuloksiin sisältyy jonkin verran arvioita ja oletuksia, voidaan niiden perusteella todeta, että **molemmilla palveluilla on merkittäviä positiivisia ilmastovaikutuksia.**

Hiilikädenjäljellä kuvataan tuotteiden tai palveluiden aikaansaamia positiivisia ilmastovaikutuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi päästövähennykset, jotka syntyvät tuotteen tai palvelun käytöstä ja hyödyntämisestä.

Päivystysapu 116117:n osalta lähtödataa pyydettiin kaikilta palvelua käyttäviltä alueilta, mutta laskenta toteutettiin kuitenkin vain Helsingin kaupungin ja HUS:n alueilta, joilta tieto oli saatavissa riittävällä aikataululla. Monet hyvinvointialueista ovat maantieteellisesti laajoja, joten voidaan olettaa, että digitaalisten palveluiden käytön hiilikädenjälki niiden kohdalla olisi **vielä merkittävämpi**.

Omaolo- ja Päivystysapu 116117 –palveluiden hiilikädenjälkilaskenta perustuu soveltuvin osin VTT:n ja LUT-yliopiston kehittämään hiilikädenjälkilaskentamenetelmään (Carbon handprint guide: V. 2.0 Applicable for environmental handprint). Hiilikädenjälkeä määritettäessä laskettiin kaksi hiilijalanjälkeä: toinen kädenjälkiratkaisulle ja toinen vertailukohdalle. Hiilijalanjälkilaskennassa nojattiin ISO 14067 -standardin ohjeistukseen. Hiilikädenjälkilaskenta toteutettiin OpenCO2.net-hiilikädenjälkialustan laskentatyökaluilla ja hyödyntäen OpenCO2.net-päästötietokantaa. Laskennan toteutti OpenCO2.net.

Digitalisaation kehittämisen tunnistettuja haasteita

DigiFinland on tunnistanut mm. seuraavia haasteita

- Toiminnan ja toimintatapojen kirjavuus ja perinteisyys alueilla
  - Terveydenhuollossa edelleen paljon perinteisiä toimintatapoja, joita ei uskalleta haastaa
    - Pelko potilasturvallisuuden vaarantumisesta
- Olisi osattava löytää ne kansalliset yhteiset nimittäjät, jotka sopivat kaikille alueille ja lähteä rakentamaan yhdessä niitä
    - Nyt yritetään joko tarjota kaikille lähes 100% samaa tai tehdä sama asia 23 kertaa eri tavalla
- Olemassa olevien palveluiden strategisesta kehityksestä huolehtiminen myös tiukassa taloudellisessa tilanteessa
- Lainsäädäntö ja/tai sen tulkinta (taustapaperissa tarkemmin)
  - Terveydenhuoltolaki
    - Nykyinen laki ei huomioi digitaalisia (ohjelmisto)palveluita eikä lääkinnällisiä (ohjelmisto)laitteita hoitoon pääsyssä
  - Tietosuoja ja suostumuksien hallinta
    - Monia epäselviä kohtia sekä lainsäädännössä että sen tulkinnassa
- Tietomallit, viitekehykset ja määrittelyt (taustapaperissa tarkemmin)
  - Ei yhtenäisiä tietomalleja – olisivat täysin määriteltävissä Suomen kokoiseen maahan

Terveydenhuoltolaki

- Pykälä 51:

  ”*Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveyskeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee. Arvion tekee laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö*.”

- Haasteita:
  - Laki ei huomioi lääkinnällisen laitteen (ohjelmisto) tekemää arviota ja siitä saatavaa ohjeistusta ja kiireellisyyttä.
  - Lakia on tulkittu osin tiukasti ja koettu, että se estää Omaolon hyödyntämisen osana hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arviointia.
  - Laissa ei huomioida terveydenhuollon digitaalisia palveluita muutoinkaan, vaan se on kirjoitettu puhelin- ja kivijalkapalveluita ajatellen.

Tietomallit, viitekehykset ja määrittelyt 1/2

- Kansallisesti yhtenäisen tietomallin puute
  - Käytössä useita eri tietomalleja, viitekehyksiä ja standardeja (esim. OMOP, FHIR, OpenEHR jne.)
  - Tarvitaan yhteinen konsensus siitä, mitä käytetään → edistää tiedon liikkuvuutta, kun käytössä sama malli ja standardi
    - Säästäisi yhteiskunnan kustannuksia, kun tietorakenteet olisivat yhteneväiset
    - Pitäisi olla tehtävissä < 6 miljoonan asukkaan Suomessa
- Potilastietojen ja hyvinvointitietojen määritelmät
  - Potilas- ja asiakastietojen sekä Kanta-palveluiden hyvinvointitietojen väliin jää paljon harmaata aluetta, esim. Omaolossa olevat tiedot (= potilastietojen tietoelementtejä?). Näistä muodostetaan potilastietoja, mutta eivät ole määritelmän mukaisia potilastietoja. Miten eri tietotyypit digipalveluissa määritellään ja millaisia vaatimuksia kohdistuu erilaisiin tietoihin? Tärkeää myös selkeästi määritellä, jos tietoon ei kohdistu erityisiä vaatimuksia (tietosuojan ulkopuolelta).
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tunnistautuminen
  - Mitkä ovat ammattilaisen käyttövaltuushallinnan ja tunnistautumisen kansalliset ratkaisut ja linjaukset?
  - Tällä hetkellä esim. rekisteröintinumeron käyttö tunnistautumisessa (DF:n palveluissa) on vapaaehtoista → tunnistautuminen henkilötunnuksella ei ole kannatettavaa
  - Rekisterinumero on käytössä vain rekisteröidyille sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille. Miten mahdollistetaan moniammatillinen työskentely (muut kuin rekisterissä olevat ammattiryhmät) tai tunnistautuminen opiskelijoille tai muille henkilöille, jotka eivät ole rekisterissä?

Tietomallit, viitekehykset ja määrittelyt 2/2

- Sote-organisaatiorekisterin tietorakenne
  - Rekisteri on sekava, koska rakenteet ovat kunkin hyvinvointialueen määriteltävissä (DF oletus). Tarvitaan yhtenäinen tietorakenne
- Tietoturva THL:n määräyksissä
  - Vaatimuksissa määritelty, että tietoturvaan vaaditaan kovennuksia, mutta määrittelyt näiden ympärillä puutteelliset.
  - Mitkä ovat järjestelmän ja alustan vähimmäisvaatimukset koventamisen suhteen? Mikä on riittävä taso ja miten tätä valvotaan? Vaatimuksen asettajan tulisi määritellä, mikä on kovennuksen riittävä taso.
- Lokit (erityisesti käyttö- ja luovutuslokit)
  - Lainsäädännön säilytysvaatimus 12 vuotta
  - Haaste liittyy tietojen luokitteluun → tarvitaan selkeämpi ohje lokien säilytysajoille, kun kyse ei ole virallisesta ja määritelmän mukaisesta potilas- tai asiakastiedosta, vaan esimerkiksi Omaolo-palvelussa kerättävistä tiedoista.
  - Tietojen säilyttämiseen kohdistuu kustannuksia. Ei siis kannata säilyttää vain varmuuden vuoksi.

Tietosuoja 1/2

- Moniammatillinen yhteistyö paljon palveluita tarvitsevien ja moniongelmaisten asiakkaiden kohdalla
  - Tietojen luovuttamisen mahdollistaminen, kun palveluprosessissa on mukana useita eri tahoja (esim. koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnat)
- Toisen viranomaisen hallussa olevan tiedon hyödyntäminen
  - Tämän tulisi kattaa eri rekistereissä olevien tietojen hyödyntäminen (myös muut kuin viranomaistoimijat)
- Toisiolaki + rekisteritietojen hyödyntäminen esim. kliinisissä tutkimuksissa
  - Tietojen yhdistämisen ongelmat rekisteritutkimuksissa
  - Findata liian kallis ja jäykkä tutkijalähtöiseen toimintaan

Tietosuoja 2/2

- Suostumustenhallinta
  - Lainsäädännön keventäminen ja tutkimukseen liittyvien suostumusten hallinta esim. Kannassa, jossa voisi antaa geneerisen suostumuksen. Tutkimuskohtaiset suostumukset ovat hankalia, koska käytännössä tätä ei ole aina mahdollista hankkia.
  - Toimintatapa hidastaa erityisesti suuria datamääriä vaativaa kehitystä (tekoäly).
- GDPR:n ja kansallisen lainsäädännön yhteensovittaminen ja ristiriitojen ratkaiseminen
- Evästekäytännöt
  - Parempi mahdollisuus hyödyntää anonyymejä käyttäjätietoja palvelun kehittämisessä (vain anonyymit tiedot, ei jaeta palvelun ulkopuolelle)
- Tietojen säilytys
  - Lakisääteinen vaatimus säilyttää tiettyjä tietoja jopa 12 vuotta, mikä on haastavaa ottaen huomioon nykyajan sovellusten ja tuotteiden elinkaaren pituuden
  - Kuka arkistoi ja missä? Kaivataan keskitettyä, kansallista ratkaisua tietojen säilyttämiseen.
  - Säilyttämiseen kohdistuu kustannuksia. Tästä syystä ns varmuuden vuoksi säilyttäminen ei ole järkevää.

Muut

- Lainsäädännön tulkinta
  - Haasteena usein tiukat kansalliset tulkinnat EU-tason sääntelystä
  - Ohjauksen ja neuvonnan puute → valvotaan kyllä, mutta ei ohjata tai linjata etukäteen
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä, pykälä 86 §
  - Raskas ja haasteellinen vaatimus, jota vältellään viimeiseen asti
- Valvonnan tiukentaminen ja resursointi
  - Miten valvotaan, että markkinoilla kaikki noudattavat samoja pelisääntöjä? Valvonnan resurssit ovat liian pienet. Erityisesti lääkinnälliset laitteet ja tietosuoja.
- Kansallinen digitaalisten ratkaisuiden ohjaus
  - Kansallisia ratkaisuja jätetään hyödyntämättä, koska hyvinvointialueita koskeva lainsäädäntö ja vaatimukset antava liian löysät raamit päätöksenteolle ja mahdollistavat alueelliset irtiotot.
  - Vrt. eläkkeiden laskenta (Arek) keskitettynä palveluna
  - Resursseja tuhlaantuu, kun ratkaisuja tehdään jokaisella alueella erikseen, eikä hyödynnetä keskitettyjä palveluita.

DigiFinland tarjoaa vastauksia hallitusohjelman mukaisiin tavoitteisiin

Hallitusohjelmassa tuodaan painokkaasti esille digitalisaation mahdollisuudet ratkaisuina polttaviin ongelmiin lainsäädännön muutosten tukemana.

Hallitusohjelmassa painotetaan lisäksi verkostomaista yhteistyötä, integraatioita, tiedolla johtamista sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.

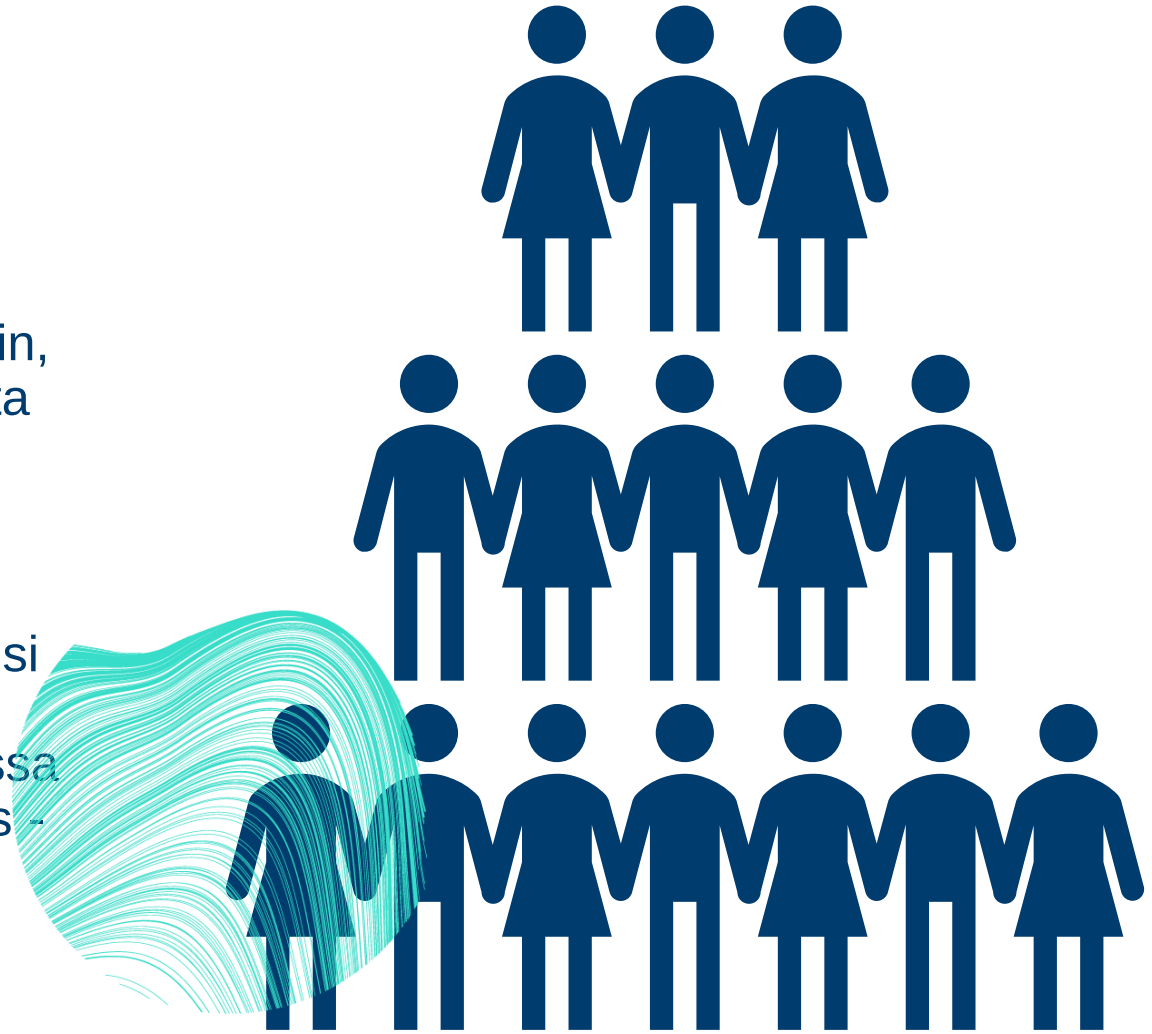
Meillä nämä teemat ovat jo osa arkea ja tulevia kehityspolkuja.

Laaja vaikuttavuus

DigiFinlandia ja sen ratkaisuportfoliota on rakennettu järjestelmällisesti kolme vuotta niin, että yhtiö on valmiina ottamaan lisää vastuuta ja viemään valtakunnallisesti skaalautuvia ratkaisuja ja käytänteitä tuotantoon.

Meillä on näyttöjä erityisistä digitaalisista palveluista, joiden asukaspeitto on jo noin viisi miljoonaa. Tällaisia palveluita ovat Omaolo-, Päivystysapu 116117 -palvelu ja voimakkaassa kasvussa oleva uusi Sähköinen perhekeskus -palvelu. Nämä palvelut lisäävät yhdenvertaisuutta ja tuottavat käyttäjäorganisaatioilleen hyötyjä sekä säästöjä.

Verkostot ja yhteiskehittäminen

Johdamme ja koordinoimme lukuisia verkostoja, joissa korostuvat yhteiskehittäminen sekä tiedon jakaminen ja hyödyntäminen.

Virta-hankkeessa olimme mukana tiedon yhdenmukaisuuden luomisessa. Tämä helpottaa hyvinvointialueiden vertailua ja johtamista.

Loimme asiakkaidemme toiveesta ns. Sote-tarve-näkymän Tietojohtaja-alustallemme, joka on tällä hetkellä käytössä 22/23 omistaja-asiakkaistamme.

Palvelu täydentää 125 tietolähteen verran asukkaita koskevan palvelutuotannon suunnittelu- ja ennakointimahdollisuutta.

Järjestelmien yhteentoimivuus, luotettavuus ja säästöt

Integraatiot ja api-kyvykkyydet ovat olleet tärkeä osa omaa kehitystyötämme ja olemme niiden avulla varmistaneet yhteen toimivuuden ja avoimuuden kaikin tavoin.

Käynnissä olevia hankkeita ovat lisäksi hyvinvointia tukeva Hyte-kokonaisuus (Tarmoa) ja Työ- ja toimintakyvyn itsearvioinnin työkalu (Omavire).

Kannamme vastuuta toimintamme ja palveluidemme laadusta. Tästä erityisenä merkkinä on Omaolo-palvelun saama MDR-sertifiointi, joka osoittaa palvelun turvalliseksi lääkinnälliseksi laitteeksi, ensimmäisten joukossa Suomessa.

Sähköisen arkistointipalvelun arvioidaan vähentävän robotiikan avulla noin tuhat järjestelmää. Samalla palvelu mahdollistaa vanhojen tietojen käytettävyyden Kanta-arkiston kautta.

Innovaatiot ja yhteistyö yksityissektorin kanssa

Edistämme päivittäin julkisen ja yksityisen sektorin hyvää kumppanuutta sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatioon liittyvän osaamisen ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi.

Liiketoimintamallimme perustuu laajaan ja monipuoliseen kumppanuuteen yksityissektorin kanssa. Näin paras mahdollinen osaamispääomaa tuo keskitettynä hyötyjä toimintakentässämme.

Ratkaisujen skaalaaminen

DigiFinland voi auttaa merkittävien kansallisten ratkaisujen pilotoinnissa ja ratkaisujen nopeassa skaalaamisessa. Voimme olla apuna myös kansallisten tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyhteistyösopimusten (T&K&I) laatimisessa yritysten ja hyvinvointialueiden kanssa.

Tehdään se yhdessä.

www.digifinland.fi @DigiFinlandOy DigiFinland Oy